

Oddíl E – učební osnovy
VIII.6.C

PRÁVO A POLITOLOGIE

Charakteristika předmětu: PRÁVO A POLITOLOGIE ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Předmět právo a politologie vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost (vzdělávací obor Občanský a společenskovědní základ) RVPG. Vede studenty k tomu, aby se naučili znát a používat základní právní pojmy, orientovat se v českém právním řádu, zejména pak v právní úpravě občanského, rodinného, pracovního a trestního práva. Průběžně je též zdůrazňován vztah českého právního řádu k právu evropskému. Seznamuje studenty s vývojem právního řádu a právních odvětví na základě poznání dějinných, sociálních a kulturních aspektů. Poskytuje dále informace ze společenskovědních oborů, které umožní studentům kriticky reflektovat společnost a posuzovat různé přístupy k řešení každodenních problémů. Přináší studentům orientaci a základní znalosti v oblasti politologie důležité pro další odborný a profesní růst. Vede studenty k tomu, aby se na základě všech získaných poznatků a dovedností dovedli orientovat v současném světě, aby se aktivně zapojili do života demokratické společnosti.

Předmět využívá znalostí učiva občanské výchovy, dějepisu a zeměpisu. Předmět je také realizován v dílnách Den památky obětí komunistického režimu a Občan. Vyučovací předmět právo a politologie realizuje průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova, Multikulturní výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	X	X
III. ročník	1	X
IV. ročník	X	X

Organizace výuky

Předmět právo a politologie je vyučován 1 hodinu v I. ročníku a 1 hodinu ve III. ročníku a je pro všechny studenty povinný. K realizaci jsou využity odborné publikace, video a audio materiály. Studenti pracují individuálně, ve dvojicích a skupinách. Aktivně se podílejí na procesu výuky – samostatně vyhledávají data, kriticky se zamýšlejí nad odbornými texty, besedují s experty. Součástí výuky mohou být i návštěvy institucí zabývajících se danou problematikou.

VIII.6.C – Právo a politologie

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmět právo a politologie se zaměřuje na historické i aktuální pojetí práva a právních odvětví v národní i nadnárodní rovině. Vede studenty k aplikaci získaných poznatků na praktických příkladech. Seznamuje také studenty s aspekty občanského života a vede je k zapojení se do občanské společnosti. Pomáhá studentům vytvářet a upevňovat základních principů chování a myšlení demokratického občana

Kompetence k učení

- probouzíme aktivní zájem o právní problematiku, o záležitosti státu a samosprávy
- představujeme vědění jako hodnotu a poznání jako otevřený a zajímavý proces
- poskytujeme studentům možnost pracovat s písemnými, zvukovými či obrazovými materiály a tak správně analyzovat informace a kriticky je zpracovat a zobecňovat
- umožňujeme studentům hledat souvislosti v získaných materiálech
- vedeme studenty k orientaci v různých zdrojích informací

Kompetence k řešení problémů

- poskytujeme studentům prostor k samostatnému řešení problémů
- podporujeme diskuze s obhajobou rozhodnutí a postojů studentů
- umožňujeme studentům posuzovat řešení problémů z nejrůznějších společenských aspektů

Kompetence komunikativní

- poskytujeme studentům prostor pro sebereflexi, vyjádření názorů, postojů
- učíme klást otázky, hledat odpovědi v diskuzi
- umožňujeme studentům využívat komunikační prostředky a technologie
- vedeme studenty ke kritickému posuzování získaných informací

Kompetence sociální a personální

- poskytujeme možnost samostatné, párové a skupinové práce pro hlubší vhled do právní oblasti
- učíme respektu k lidské důstojnosti - úctě k ostatním, zdravému sebevědomí a odpovědnosti
- vytváříme vhodné pracovní prostředí pro budování pozitivní představy samotných studentů
- rozvíjíme u studentů schopnost slovního sebehodnocení a hodnocení práce i chování druhých tak, aby uměli pojmenovat vlastní pozitiva a nedostatky

Kompetence občanské

- prosazujeme a upevňujeme tradiční hodnoty evropské vzdělanosti a současně podporujeme zájem o mimoevropské oblasti
- klademe důraz na mezipředmětové vztahy (historické souvislosti, tradice a kulturní dědictví)
- vedeme studenty k prezentaci vlastních názorů, k respektování přesvědčení druhých a vhodné reakci na ně
- seznamujeme studenty s jejich právy a povinnostmi

VIII.6.C – Právo a politologie

- organizujeme debaty s odborníky na aktuální témata a podporujeme pluralitní pohled studentů
- vedeme studenty k porovnávání teoreticky získaných znalostí s praxí

Kompetence k podnikavosti

- poskytujeme studentům možnost využívat dostupné zdroje a informace při plánování a realizaci aktivit
- podporujeme rozvoj osobního i odborného potenciálu studentů

Kompetence digitální

- motivujeme studenty k vyhledávání a zpracování informací na důvěryhodných internetových stránkách
 - usilujeme o to, aby si studenti uvědomovali existenci autorského zákona a osvojovali si zvyk uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
 - nabádáme studenty k etické spolupráci, komunikaci a etickému sdílení informací v digitálním prostředí
 - upozorňujeme studenty na rizika spojená s nadměrným využíváním digitálních technologií
 - dbáme na vhodnou komunikaci a vyjadřování se za pomoci digitálních prostředků
 - vedeme studenty k vyhledávání vhodného digitálního zdroje, kompetentního k dané pracovní aktivitě, a vhodného klíčového slova
-

VIII.6.C – Právo a politologie

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Právo v každodenním životě • morálka a právo, charakteristika morální a právní normy • právní a morální vědomí; stát jako garant dodržování právních norem • smysl a účel práva • právní subjekty	○ <i>student rozliší morální a právní normy, vysvětlí odlišnost v postihu při porušení morálky a práva</i> ○ <i>vymezí podmínky vzniku a zániku právních vztahů, práva a povinnosti účastníků; uvede příklady</i> ○ <i>odůvodní účel sankcí při porušení právní normy</i> ○ <i>definuje pojmy spojené s právem v každodenním životě; uvědomuje si historické kořeny práva</i> ○ <i>rozliší fyzickou a právnickou osobu</i> ○ <i>uvádí konkrétní příklady práva (ČR i svět)</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu
Právní řád ČR • význam a funkce právního řádu • uspořádání a druhy právních norem • právní a protiprávní jednání • legislativní proces	○ <i>student dodržuje právní řád a respektuje normy, které se ho týkají</i> ○ <i>provádí jednoduché právní úkony</i> ○ <i>přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva ostatních</i> ○ <i>rozpozná protiprávní jednání</i> ○ <i>uvede, které státní orgány vydávají státní předpisy, jak a kde je uveřejňují</i> ○ <i>vysvětlí proces tvorby zákonů</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních seriózních médií</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Systém práva – veřejné a soukromé právo • charakteristika veřejného a soukromého práva • hlavní rysy jednotlivých odvětví	○ <i>student rozlišuje různá právní odvětví</i> ○ <i>orientuje se v jednotlivých odvětvích</i>	
Občanské právo (vlastnické, dědické, závazkové) • hlavní rysy • přehled základních ustanovení • obsah a účel • práva k duševnímu vlastnictví jejich ochrana	○ <i>student rozlišuje hlavní rysy právního odvětví</i> ○ <i>uvede příklady právních otázek spojených s tématy občanského práva a řeší je s pomocí získaných znalostí</i>	
Rodinné právo • hlavní rysy • přehled základních ustanovení • obsah a účel	○ <i>student rozlišuje hlavní rysy právního odvětví</i> ○ <i>uvede příklady právních otázek spojených s tématy rodinného práva a řeší je s pomocí získaných znalostí</i>	
Pracovní právo • hlavní rysy • přehled základních ustanovení • obsah a účel	○ <i>student rozlišuje hlavní rysy právního odvětví</i> ○ <i>uvede příklady právních otázek spojených s tématy pracovního práva a řeší je s pomocí získaných znalostí</i>	

VIII.6.C – Právo a politologie

Trestní právo • hlavní rysy • přehled základních ustanovení • obsah a účel	○ <i>student rozlišuje hlavní rysy právního odvětví</i> ○ <i>uvede příklady právních otázek spojených s tématy trestního práva a řeší je s pomocí získaných znalostí</i>	
Orgány právní ochrany • funkce a úkoly • právnické profese • účel a průběh občanského soudního řízení • orgány činné v trestním řízení, jejich úkoly	○ <i>student rozeznává občanské a trestní soudní řízení</i> ○ <i>rozlišuje trestný čin a přestupek</i> ○ <i>vymezí podmínky trestní odpovědnosti</i> ○ <i>rozlišuje náplň činnosti základních orgánů právní ochrany</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Mezinárodní právo • právní odvětví • vztah českého a mezinárodního práva	○ <i>student rozlišuje právní odvětví</i> ○ <i>popíše a uvede příklady vztahu českého a mezinárodního práva</i> ○ <i>zhodnotí význam tohoto vztahu</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

III. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Stát • znaky a funkce • formy státu • právní stát	○ <i>student rozlišuje a porovná historické a současné typy států a formy vlády</i> ○ <i>porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě</i> ○ <i>uvede příklady, jak může občan v demokratickém zřízení ovlivňovat politické dění v obci a ve státě</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Právní základy státu • Ústava ČR • složky státní moci • Listina základních práv a svobod	○ <i>student objasní hlavní úkoly složek státní moci, jejich orgánů a institucí</i> ○ <i>rozliší a porovná složky státní moci</i> ○ <i>vysvětlí podstatu Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod</i> ○ <i>na příkladech popíše politické spektrum ČR</i> ○ <i>pojmenuje základní lidská práva</i>	
Demokracie a diktatura • principy a typy demokracie • principy a typy diktatury	○ <i>student vysvětlí rozdíly mezi demokracií a diktaturou</i> ○ <i>porovná postavení občana v demokratickém a totalitním státě</i> ○ <i>vyjmenuje znaky demokratického i diktátorského řízení státu</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Státní správa a samospráva • politický pluralismus • formy participace • politický život ve státě	○ <i>student vysvětlí fungování státní správy a samosprávy</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a

VIII.6.C – Právo a politologie

	- o porovná fungování státních orgánů a samosprávy v ČR a Evropě - o vyloží možnosti občana ovlivňovat dění ve své obci a státě - o uvede okruhy problémů, s nimiž se může občan obracet na jednotlivé instituce; zvládá komunikaci s úřady - o uvede příklady projevů korupce, analyzuje její příčiny a domýšlí možné důsledky - o vyloží smysl voleb v ČR i zahraničí - o objasní podstatu a význam politického pluralismu pro život ve státě - o rozlišuje složky politického spektra a porovnává přístupy vybraných politických seskupení	globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Občanská společnost • podstata občanské společnosti • občanská práva a povinnosti	- o student uvede příklady, jak funguje občanská společnost a jakým způsobem může občan přispívat k řešení záležitostí týkajících se veřejného zájmu - o dodržuje a respektuje občanská práva a povinnosti	
Lidská práva • zakotvení lidských práv v dokumentech • porušování a ochrana lidských práv • funkce ombudsmana	- o student se orientuje v dokumentech o lidských právech - o vymezí lidská práva a práva dítěte - o porovná historické souvislosti fungování a uplatňování lidských práv - o uplatňuje lidská práva v reálných situacích, posuzuje vlastní práva a práva jiných. - o vysvětlí, jak může občan obhajovat svá práva na státní i evropské úrovni - o respektuje práva druhých, vysvětlí, jak vystupovat proti jejich porušování - o vysvětlí funkci ombudsmana a popíše okruhy problémů, s nimiž se na něj může občan obracet	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Využití znalostí učiva dějepisu
Ideologie • znaky a funkce • přehled vybraných ideologií	- o student definuje znaky a funkce vybraných ideologií - o uvede příklady politického extremismu a objasní, v čem spočívá nebezpečí ideologií	
Sociální fenomény a procesy • rodina, práce • sociální problémy (nezaměstnanost, kriminalita, extremismus)	- o student naslouchá partnerovi v dialogu či diskuzi - o formuluje svůj názor a hledá věcné správné argumenty - o pojmenuje a definuje sociální problémy současnosti; uvede příklady - o citlivě řeší problémy založené na mezilidských vztazích	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova

VIII.6.C – Právo a politologie

Média • mediální komunikace • mediální produkty • manipulativní strategie, reklama • marketing a public relations • reklama, reklamní agentury	○ <i>student zvládá společensky vhodné metody komunikace</i> ○ <i>orientuje se v současné mediální nabídce</i> ○ <i>s porozuměním čte mediální text</i> ○ <i>kriticky přistupuje k informacím</i> ○ <i>rozpozná záměr a možné účinky mediálního produktu</i> ○ <i>rozpoznává manipulativní prostředky</i>	Realizováno PT Mediální výchova
Kultura a civilizace • příroda, kultura, civilizace • kultura jako pluralita hodnot • multikulturalita • „střet civilizací“ • humanitní a přírodní poznání • reflexe světa z hlediska náboženství, filosofie, umění, vědy (úvod) • humanitní a přírodní vědy	○ <i>student přispívá k nekonfliktnímu soužití různých sociokulturních skupin</i> ○ <i>objasní základní rozdíly v uchopení světa (mýtus, náboženství, filosofie, umění, věda)</i> ○ <i>rozdělí a popíše rozdíly mezi humanitními a přírodními vědami</i>	Realizována PT Výchova k sociálním souvislostem, Multikulturní výchova Využití znalostí učiva dějepisu, zeměpisu
Evropská integrace • Evropská unie, orgány EU • jednotná evropská měna • instituce EU	○ <i>student objasní důvody evropské integrace</i> ○ <i>dokáže na příkladu ČR vyložit a zdůvodnit podmínky členství v Radě Evropy a EU, jaké výhody a nevýhody to přináší</i> ○ <i>uvědomuje si změny v Evropě z historicko-politického hlediska</i> ○ <i>rozumí změnám na evropském kontinentě a chápe jejich souvislosti</i> ○ <i>posoudí vliv začlenění států do EU na každodenní život občanů</i> ○ <i>popíše instituce EU a jejich fungování</i> ○ <i>seznamuje se s významnými odborníky v daném oboru</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Multikulturní výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova
Mezinárodní spolupráce • důvody, význam, výhody • významné mezinárodní organizace a společenství - struktura a náplň činnosti	○ <i>student uvede příklady významných mezinárodních společenství a popíše strukturu a náplň činnosti</i> ○ <i>vysvětlí vliv činnosti mezinárodních organizací ve světovém měřítku a zhodnotí význam zapojení ČR</i> ○ <i>využívá vhodných prostředků komunikace k vyjadřování svých myšlenek, postojů, pocitů</i> ○ <i>respektuje odlišné názory, zájmy a myšlení lidí</i> ○ <i>vysvětlí výhody spolupráce</i> ○ <i>analyzuje význam bezpečnosti státu pro život občanů</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova
Proces globalizace • příčiny, projevy, důsledky	○ <i>student posoudí projevy globalizace</i>	

VIII.6.C – Právo a politologie

• globální problémy	○ <i>uvede příklady některých projevů globalizace, objasní souvislosti lokálních a globálních problémů</i> ○ <i>využívá informace z domácích i zahraničních médií</i>	
---	---	--